

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. VI.—N:R. 50

WINNIPEG, MAN., den 15 DECEMBER 1898.

LÖP. N:R 249

Inrikesministern.

Hon. Mr Clifford Sifton, anlände förra veckan till Winnipeg och vistades här ett par dagar under hvilka han varit mycket zyselsatt och uppvaktad af åtskilliga deputationer. Med afseende på Southeastern banan gendref han det ryktet, att den skulle vara en bibana till C. P. R. och försäkrade, att när banan är färdig till Lake Superior, provinsen är i besittning af en själfständig järnväg till Lake Superior. Regeringen skulle tillse att andra banor fingo rätt att trafikera den, så att om Grand Trunk banan ville komma till Winnipeg, så ginge det för sig.

En stor deputation, bestående af 50 främsta personer uppvaktade inrikesministern Sifton i fredags för att påyrka byggandet af St. Andrews slussarna. Femton olika talare yttrade sina tankar om anläggningen, och dess betydelse för staden och provinsen framhölls kraftigt. Ministern svarade i ett längre tal att såsom ställningen nu vore kunde han ej lofa slussarnas byggande, men förklarade, att han skulle göra hvad i hans förmåga stod att få regeringens bifall.

Den svenska kolonien vid Swan Lake, Red Deer, Alta.

Gör goda framsteg i mejerihandteringen. En skumstation har upprättats där i förbindelse med regeringens mejeriet i Red Deer. Några få statistiska uppgifter torde vara af intresse. Under sommaren 1897 såldes 225,067 lb mjölk till skumstationen, hvaraf 8982 lb smör gjordes. Mjölkleverantörerna erhöilo 14 cents pr lb sedan omkostnaderna för sinorets tillverkning afdragits. Totalsumman af deras inkomster från denna källa belöpte sig till \$1,320 99 cents.

Alla regeringsmejerier utom vid Innisfail och Red Deer stängdes för vintern. De som levererade mjölk till dessa två mejerier fingo 19 c. pr lb mot 14 under sommaren. Skumstationen vid Swan Lake hölls i gång hela vintern och 99,777 lb mjölk behandlades, från hvilken 3,725 lb smör tillverkades för ett värde af \$705 29. Den upmärksamma läsaren kan ej annat än taga den slutsatsen, att vintermejeri betalar sig bra och att det lönar sig att hålla mejeriet i gång året rundt. Ånskönt slutresultatet af Bergängens sommars arbete ännu ej är afgifvet, skola vi för jämförelses skull gifva de tillgängliga siffrorna. Till skumstationen levererades 215,671 lb mjölk, som gifvit 9,308 lb smör. Jernfröet med 738 sommarens visa dessa icke så stor ökning som väntadt var, då andra mejeriers produkt ion ökats med 40—50%. Detta är emellertid tillräckligt att visa farmarens nytta af dessa institutier ner.

Torkolsproblemet löst.

En uppfinning, som om den håller hvad den lofar, kommer att gifva uppslag till en industri af den största nationalekonomiska betydelse för vårt land, har gjorts af en Toronto, Mr Arch. Dickinson. Han säges nämligen ha uppfunnit en metod att framställa torkol från torfmossa, ett problem, som sedan årtionden sysselsatt många hjärnor och för hvars lösning engelska regeringen 1865 utlofvade en belöning af \$50,000, utan att någon vågade göra anspråk på priset.

Det nya bränslet har på ett tillfredsställande sätt bestått profvet som ångpannebränsle och visat ägn många fördelar framför det vanliga stenkol, utvecklar större hetta, mindre kemiska föröningar, gaser och aska, och kommer därför äfven att blifva af största betydelse för järntillverkningen.

De väldiga torfmossarne, som likt ödemärket upptaga stora områden i Canada, Sverige och andra länder, komma således att i framtiden blifva den stora reservfond af bränsle, som då kolgrufvorna och skogarne sinat ut, skola besvara den viktiga frågan: hvad skola vi elda med?

CANADA.

Quebec.

— 64 järnvägsagnar lefvande kalkoner skeppades härom dagen till England från Montreal.

— Mallie Matches, Amerikas mest beryktade bankröfvare och flektjuf, lyckades härom dagen slinka ur händerna på detektiverna, när de skulle häkta honom i Montreal.

Ontario.

— Brunswicks Hotell i Wabigoon nedbrann den 9 dennes. Förlust \$5,000.

— Port Arthur. Mördaren Oliver Prevost har öfvervisats om att hafva mördat Carrier och Davin i februari månad 1897, och dömdes den 7 dennes till döden medelst hängning. Exekutionen skall äga rum den 17 mars.

— Af de fyra indianbröderna Moses, åtalade för Heron Bay mordet, dömdes de två äldsta till 10 års fängelse. De två andra frigifvos i b-lst på bevis.

— Vid en eldsvåda i ett mindre bostadshus på King st. i Toronto blifvo fyra kvinnor illa skadade två af dem ha sedermera siddit af sina sår.

— En roek och en hatt har påträffats vid Depot Harbor tillhörande en Brookvilleman. Man fruktar att någon gontig hänt emellan ett slagsmåll nyligen ägt rum mellan järnvägsarbetare.

— Vid omvalen i Vest Huron och Hatton segrade de liberala kandidaterna med goda majoriteter.

— Den första af Dom. Steamship Co:s ångare, Pastebiac, afgick den 7 dennes från England till Quebec. Den kommer att göra resan på 6 eller 7 dagar och posten kommer två dagar tidigare till Montreal än förut varit fallet.

— Enligt meddelande från New Foundland befinna sig de franska fiskarne på ön i ett utarmadt tillstånd, och understöd är nödvändigt, om de ej skola svälta ihjil.

— Rat Portage. Ett parlans provision gick härom dagen till botten på Ptarmigan viken. Lasset var destinationadt till Mikadogruvan.

Ett rikt fynd har gjorts i Mikadogruvas shaft nr 2, i det en åder af svart kvarts påträffats, innehållande en stor procent guld.

Sex nya medlemmar intogos här om södagen i den lutherska församlingen.

Andrew Walsh från Nova Scotia dog plöteligt i söndags morse å Sharps boardinghouse.

Ontario regeringen har anlagt rättgång mot två välkända Rat Portagebor, Dr S. Scovel och D. C. Cameron för att hafva öfverkommit ämtningar på olagligt sätt.

I Kelleys skogscamp vid Winnipeg River döddes i måndags morse en man vid namn Simpson af ett fallande träd.

Ottawa. En ny irländsk katolsk tidning skall inom kort utgivas i Ottawa.

Elzear Mann har blifvit benådd till lifstids fängelse.

Civillingeniör Rainbow har väckt tryckfrihetsåtal mot Ottawa Free Press för årekränkning.

Postmästaren har utsändt ett cirkulär, hvori allmänheten äfvarnas att ej bruka frimärken på olagligt sätt, såsom att sälja dem under sitt värde, utan tillstånd, användande dem

som betalningsmedel etc., hvilket är förbjudet och belagdt med böter från \$10.00 till \$40.00.

Likaledes måste alla paket, som afsändas till utlandet vara åtföljda af en tulldeklaration, uppgifvande varans värde och slag, för att kunna befordras. Deklarationen tillhandahållas på postkontoret.

Canada på utställningen i Omaha. Guldmedalj har tillerkänts utställningen såsom ett helt, hvarjante Manitoba, Alberta och Assinibois äfven tillerkänts guldmedaljer för släkt och grässlåg och British Columbia bronsmedalj för sin mineralutställning.

Manitoba.

— M & N. W. banans tåg ursprade i fredags mellan Rapid City och Minnedosa. 3 godsvagnar och en passagerarevagn ursprade. Ingen skadades.

— 40,000 kreatur har under den gångna säsongen skeppats österut via C. P. R.

— Whitmouthborna önska ett 100 tal dukoborer ibland sig, enligt hvad de i en petition till riksdagsman J. A. McDonald säga.

— Ett par af provinsens småstuder hemsöktes under förra veckan af eldsvådor. På onsdagen utbröt eldsvåda i Manitou, hvarvid egendomen till ett värde af \$55,000 blifvo lagornas rof. På torsdagen dånade larmklockan i det fredliga Virden. Eld hade utbrutit i sadelmakare Adams hus. Tack vare gynnsamma vindförhållanden lyckades man hindra elden att sprida sig till när liggande hus.

N. W. Territorerna.

— En bromsare i North Portal blef den 8 dennes öfverkörd af lokomotivet och dödad ögenblickligen.

— En engelsman, John W. Nelson fanns i söndags morse i ett gammalt hemstead, tre mil från Whitewood. Antagligen föreligger självmord.

— Af de \$450, som stulor ur Magee's office har ej en cent igenfunnits.

— Pastor L. P. Lundgren i Hal lock har nekande besvarat kallelsen till Nya Stokholms församlingen.

British Columbia.

— En uppspändeveckande nyhet kommer från Vancouver att den förra regeringen lämnat efter sig en lucka i finanserna på en million dollars. Derjemte blir provinsens kansse tvungen att övertaga Fraser Valley Dykings skulder på \$600,000.

— Tre kineser blefvo nyligen mördade vid Quesnelle under spel af sex andra landsmän. Två af offren voro knifstuckna och den tredje hängd ett träd.

— Från Vancouver skrives, att Gritchen Borgel, major Walshs svenska(?) tjänsteflicka, sålt sin claim vid Dominion Creek för \$40,000 och återvänt hem till Sverige. Hennes vännen hade stakat ut claim för hvilken hon sedan blef erbu den den ofvannända summan för.

— Dr Trevouage, en fransk ballogsegglare, som skulle starta ut på uppåtkrysset efter Andree i ballong från Yukon, har en lång tid varit saknad, men nu återfunnits i Athlin Lake distriktet, där han tagit sig ett var claimer och struntat i att söka efter Andree.

— En illustration på jobberiet med guldrufsaktier gifver Golden Cache Mines Ltd, hvars aktier, se dan ingenlörrens rapport blifvit beaktad, nedgått från \$1.80 till 4 cents.

Det där svära

hufvudvärken skulle fly sin kos om de begagnade Dr Kings Life piller. Tusentals personer hafva pröfvat den mot hufvudvärk. De rena blodet, stärka nerverna och lifva upp kroppen. Lätt att taga. Endast 25 cents. Penningar gifves tillbaka om de ej behå. Säljes hos apotekare.

Utlandet.

General Kirchener afseglade d. 7 dennes till Egypten för att öfvertaga befalet i Soudan.

England skall bygga en stark fästning och örlogshamn vid Kingston, Jamaica, för att kunna behärska Nicaragua kanalen.

Tysklands budget för nästa år uppgår till 1,554 mill. mark. 75 mill. begäres i extra anslag till armeen och flottan.

En ny upprensning har Mad Mullah fått i gång i norra Indien och faktningar pågå i Swat dalen. Den stora koldlockan i West Superior brinner sedan den 7. 4 mån hafva omkommit.

"En hedning från Maine". En artillerist vid det i Savannah för 1 Maine artillerireg. dömdes till 6 månaders fängelse för det han i druckett tillstånd på gatan försökte kyssa en Savannahfru. Domaren karakteriserade hans uppförande såsom hedniskt.

En ohygglig scen utspann sig vid hängningen af John Anderson i Norfolk, Va., dödsdömd för mordet på sin kapten och styrman, ity att repet brast och han måste hängas om igen. Det tog 23 minuter innan han förklarades vara död. Delikventen var svenskfödd.

En väldig upphetsning har varit rådande i Chicago den sista tiden med anledning af John Anderson i Norfolk, Va., dödsdömd för mordet på sin kapten och styrman, ity att repet brast och han måste hängas om igen. Det tog 23 minuter innan han förklarades vara död. Delikventen var svenskfödd.

Engelska ambassadören i Paris Sir Edmund Monson, höll ny igen ett tal, hvori han ger Frankrike åtskilliga varningar och kolonialministern Chamberlain höll i England kort därefter ett tal i samma anda. De franska tidningarne äro häröfver mycket förbittrade och beskylla England för att afsektligt söka krig med Frankrike.

Kajser Wilhelm synes ej hafva hemfört några vidare behagliga intryck från den heliga staden att dömma efter följande yttrande i ett af hans tal:

"För att tala om de två sista dagarnas intryck måste jag erkänna att jag är mycket missnöjd. Det må vara, att Jerusalems ofördelaktiga omgifningar göra sitt till, men då man ser de förhållanden, som råda på dessa heliga platser, är det så, att det skär en i hjärtat. Endast ett kristligt lif kan göra intryck på muhammedanen. Ingen kan därför undra, att de ej hafva respekt för de kristna, såsom de äro splittade. De måste ibland med våld förhindras att komma i öppen strid med hvarandra på detta heliga ställe."

Förenta Staternas flagga hissades i Havanna i lördags.

General Garcia den bekante cubanske generalen och frihetskämpen, afled i söndags i Washington af lunginflammation. Han var född 1839. Hela hans lif var oafbrutet uppfyllt med kamp för Cubas frigörelse.

Fredsfolkoren mellan Spanien och Förenta Staterna undertecknades i lördags i Paris. Harmed är freden återställd mellan de båda länderna.

Telegram från Kristiania, att det "förtryckta" Norge med vapenmakrt annar afkastat sig det svenska "oket" komma nu tid och ofta, och ehuru ställningen ej är så kritisk, som det låter, är den

dock allvarsam nog. I måndagens telegram tryckes följande jämförelse mellan de båda landens stridskrafter: svenska armeen räknar 105,000 man, den norska 43,000; mot svenska flottans sex moderna pansarskepp och fyra dokryssare har Norge respektiva 2 och 1; andra fartyg i lika oproportionerlighet.

En förskräcklig olycka inträffade i New York i tisdags afton, i det en stor gasklocka brast sönder och 8 millioner gallon vatten svärmade ut öfver de kringliggande gatorna. Skadan på lif och egendom är stor.

15 belgare hafva blifvit upptäna af afrikanska kaumbalder, meddelas från Kapstaden.

En komplett att mördra Dreyfus har upptäckts i Paris.

Den kvistigaste fråga, som den internationella kommissionen i Washington har under behandling är virkestullen. På den hänger flera andra tvistefrågor öde.

Brefafdelning.

Nya Stokholm den 1 dec 1898.

Herr Redaktör.

Som en god tid har förflytt sedan jag i eder ärade tidning gjorde några antydningar om våra barns försummade andeliga vård och undervisning här i landet och jag lofvade att återkomma till detta ämne, vill jag nu ytterligare orda något härom. Jag gör detta så mycket hellre, jag känner sanningen af ordspråket, att om man ontalar sitt bekymmer för en förtrogen vän, så faller halfva tyngden däraf bort, och detta ämne är i sanning en sak, som bekymrat mig en längre tid.

Jag har sedan mitt första yttrande i saken väntat att af mina landsmän i denna tidning få se något yttrande, något råd eller ursäkt men nej, icke ett enda. Antingen är saken hvarken så viktig eller faran så stor, som jag tänkte, eller ock synes den kanhända rent ohjplig. Huru som helst, det kan ju icke skada att något orda derom, ty erkännas bör, att vi föräldra, äro lika ansvariga för våra barns andliga uppfostran som för deras lekamliga. Om nu lekamlig öfning är föga till nytta, men gudaktighet är nyttigt till allting, så följer ju deraf, att klaka föräldrar gifva hellre det bättre än det sämre åt sina barn, hellre det andliga än det lekamliga. Men huru skall detta ske? Jo, föräldrarna böra gifva sig tid att esomofas tala med sina små om andeliga ting i synnerhet om honom, som icke alle nast är världens, utan särskildt barnens bästa vän, denna sak är, enligt min mening, af så stor betydelse, att föräldrarna ingalunda böra församma det, äfven om de ha råd och tillfälle att sända sina barn till någon religionslärare. Föräldrarnas samtal skulle icke allenast lättare uppfattas af barnen, utan också stanna längre kvar i deras minne, än äfven den skickligaste lärarens. Det är dock en annan sak som icke faller sig så lätt för föräldrarna, en sak som är nödvändig, i fall det är deras önskan att se sina barn omfatta samma religion som de, och det är att lära dem läsa och skriva sitt modersmål. I borgerligt afseende kan ju icke det betydja så mycket, om man kan något af de skandinaviska språken eller ej, men man kan ju icke rätt gerna fordra, att våra barn skola vilja tillhöra en församling, hvars språk vid sammankomster, hvars språk de läsa eller ett språk, som af våra barn barn ej skall kunna talas eller förstås om vi icke göra något för saken. Ute på landet faller det sig naturligtvis mycket svårare att tillgodose barnens behof i detta afseende än i en större stad, såsom Winnipeg, men något skulle dock kunna göras äfven där i synnerhet om vintern, om bara intresset vaknade. Det är där

för jag påpekat denna sak, och skulle det vara mycket kärt, om någon annan af tidningens läsare ville yttra sig i detta viktiga ämne. Emellertid har jag sagt min mening och väntar att få höra andras.

Om nykterhets-saken talas det icke mycket nu emot hvad det gjordes före den 29 sistlidne september. Har manne Canadas befolkning i ett nu blifvit spik nyktert, eller törs den icke klyfva näbb mera härom. Olika rykten ha varit i gång med afseende på sista röstningen. Så sadet det, att de icke röstande skulle räknas såsom emot förbitlet. Allt detta vore naturligt, ifall annars Je röstande skulle afgöra saken förståt hvar och en. Icke heller har väl någon församling eller församling eller regering följt en sådan princip. Icke heller tror jag, att vår regering är så dum, att den kunde göra något dylikt. Men nu säges det bero på våra riksdagsmän, huruvida vi skola få rusdrycksförbud eller ej. Ja, naturligtvis, säger någon. Men det är enligt min mening icke naturligt alla. Hvarför skulle folket tillfrågas och penningar utgifvas för denna sak, om nu riksdagen genom sin omröstning skall afgöra densamma? Hvarför gäller icke folkets röst något nu, då dess röst gäller vid val af riksdagsmän? Denna sak torde vara af lika stor betydelse för folket, som någon annan, som riksdagen behandlar. Det synes mig, att regeringen, för att icke göra ett flasko af hella äfversen, handlade klokast ut att låta saken vara afgjord genom folkets röstning och endast låta riksdagen sanktionera densamma. Det vore både följdriktigt, visligt och ärofyllt.

Men vår nykterhetsförening hvarken står eller faller med något riksdagens beslut. Den samlas hos undertecknad den 3 december och väntas mötes till både intressant och talrikt besök. Ett mycket praktiskt och liforikt debattämne föreligger, det nämligen, om det finnes något oöndviktigt öde-förelagt märke? Som tröskan är undanstökad och vädlerleken blid, väntas ett trefligt möte. Den 24 november frades af missionsförsamlingen härstä med tackägelse möte i sin kyrka, omväxlande med tal, bön och sång. Man har alltid något att tacka för, bara man tänker efter.

Herrarne Berg, Lindvall, Niko-lauson och Lindblom ha fått hvar sin nye arfvinge och däröfver äro de glada och vi hälsa dem så välkomna. Liten blir väl också stor. Men jag tror, att mitt bref håller ock på att bli för stort. Vill dock nämna en sak till och sen sista. Jag har sett i tidningarne, att Manitoba håller på att importera hedningar*) Säg, herr redaktör, hvad i all världens skall Manitoba ha dem till? Är det för att bespara missionärerna besväret att resa utrikes? Det är kanhända lättare att få hedningar här hemma än att få kristna borta. Pänninge intresse kan det naturligtvis ej vara, då regeringen skall betala för hvar och en samt dessutom tillgifva penningar för att kunna underhålla dem. Skall Canada befolkas på det sättet? Ursäkta mina frågor, herr redaktör, men vore det icke så klokt af en regering att t. ex. under hårdare år gifva en dylik summa till så-hveta de fattigare farmarne här, som att införskrifva flera, som icke ät-minstone på de tio första åren skola kunna reda sig sjilfva? Jag bara frågor, och nu punkt. Eder. C. O. H.

Hvika hedningar? Satt, fråga.

Kvinnlig uppfinnare.

En annan uppfinning har gjorts af en kvinna. Sjukdom hade hand på henne, men, ehuru hon motstod dess häftiga anfall under sju långa år undergräddes hennes konstitution. Under 3 månader hostade hon och kunde icke sova. Hon fann då en väg till räddning genom Dr. Kings New Discovery. Efter en dos började hon sova och efter två var hon betydligt bättre. Hennes namn är Mrs Luther Liltz. Säljes hos apotekare för 50c. och \$1.00. Hvarje flasko garanterad.